

Arkivsaknr:	2015/1424
Arkivkode:	
Saksbehandler:	Helge D. Akerhaugen

Saksgang

Formannskapet
Kommunestyret

Møtedato

01.10.2015
15.10.2015

Høringsuttalelse "Et NAV med muligheter. Bedre brukermøter, større handlingsrom og tettere på arbeidsmarkedet"

Rådmannens forslag til vedtak:

Gildeskål kommune sender slik høringsuttalelse:

Gildeskål kommune ser positivt på en del av de forslag til tiltak/endringer som Ekspertutvalget foreslår i sin rapport, men er skeptisk til å sentralisere NAV-kontor slik at det ikke er kontor i alle kommuner. Mange av forslagene er imidlertid gode og vil gi NAV-kontoret bedre muligheter til å løse de mest sentrale oppgavene for en forsterket arbeidsretting, samtidig som at det må sikres riktig ytelse til de som trenger det.

Gildeskål kommune mener at mindre NAV-kontor må sikre en forsvarlig bemanning og tilgang til større fagmiljøer med god kompetanse på de forskjellige fagområder og samtidig settes i stand til å gi god veiledning og oppfølging av bruker der bruker er bosatt. NAV Gildeskål ser det vanskelig å gi en god oppfølging av den enkelte bruker dersom det ikke er et lokalt NAV-kontor i kommunen. Sentralisering av oppgavene er lite forenelig med tett oppfølging av bruker og gode dialogmøter med lege og arbeidsgiver, samt tettere arbeidsgiverkontakt i forhold til markedsarbeid.

Elektroniske løsninger gir etterhvert mulighet for å begrense åpningstiden i NAV-kontoret, men kan ikke erstatte veiledning og tett oppfølging av den enkelte bruker. I forbindelse med at det vurderes å overføre ansvaret for VTA (varig tilrettelagt arbeid) til kommunene, må dette forutsette øremerkede midler som gir skjermet virksomhet og kommunene forutsigbare og varige økonomiske rammer.

Bakgrunn for saken:

En ekstern ekspertgruppe nedsatt i mars 2014 fikk i oppdrag å gjennomgå NAV. Dette for å vurdere NAV i lys av NAV-reformens målsetting om flere i arbeid og aktivitet – færre på stønad, enklere for brukerne samt tjenester tilpasset brukernes behov og en enhetlig og effektiv arbeids- og velferdsforvaltning. Utvalget er bredt sammensatt og har vært ledet av tidligere KS-leder Sigrun Vågeng. Utvalget har ikke tatt opp til vurdering dagens to-delte eierstruktur.

9. april 2015 overleverte ekspertgruppen sin sluttrapport med forslag til forbedringstiltak for etaten.

Arbeids- og sosialdepartementet (ASD) har bedt om at høringsinstansene i sine merknader er tydelige på «kva del av rapporten fråsegna gjeld»:

- Strategisk retning i fem hovudpunkt (kapittel 1)
- Beskriving/kartlegging (kapittel 3 til 6)
- Drøftingar og enkeltforslag (kapittel 7-9)

Høringsfristen var satt til 7. september 2015. Fristen er nå utsatt til **1. oktober 2015**.

Rapportens drøftingar og enkeltforslag er inndelt i kapitlene; "NAV's rolle i arbeidsmarkedet", "Oppfølgingsarbeidet i NAV" og "Styring, ledelse, organisering - myndige NAV-kontor", hvor vi her har organisert vår høringsuttalelse inn under disse (kap 7-9)

Ekspertgruppens forslag

- NAV-kontorene må gis større frihet til å gi brukerne individuelt tilpassede tjenester og ha større frihet til å bestemme hvordan tiltaksmidlene skal benyttes.
- NAV-kontorene må få en tettere kontakt med arbeidsgiver og i større grad kontakte arbeidsgiverne for å tilby tjenester knyttet til arbeid.
- Både styring og rapportering må i større grad legge vekt på resultater for brukerne og mindre på telling av gjennomførte aktiviteter. De to eierne av NAV-kontoret må få en likere forståelse av utøvelsen av mål- og resultatstyring.
- Kvalitetssikring og kontroll må flyttes fra prosedyrestyring og etterlevelse av dokumentasjonskrav til evaluering av møtene med bruker og resultatene av møtene.
- Det anbefales en felles tariffavtale for NAV. Ekspertgruppen mener ulike lønns- og arbeidsvilkår utgjør unødige barrierer for å skape integrerte NAV-kontor. En felles tariffavtale vil gjøre det enklere å utvikle en felles personalpolitikk for hele kontoret.
- Evalueringer tyder på at læringsevnen på lokale NAV-kontor er større under enhetlig enn under todelt ledelse. NAV fylke og de aktuelle kommunene bør jobbe for at alle NAV-kontor på sikt ledes av én leder.
- Minimumsgarantien for NAV-kontor med færre enn 3 ansatte fra statlig side avvikes, slik at Arbeids- og velferdsetaten kan disponere ressursene basert på behov.

- Det må bli færre NAV-kontor med større kompetansmiljøer som kan jobbe ut mot arbeidsgiverne og dekke naturlige arbeidsmarkedsområder
- I forbindelse med kommunereformen må arbeids- og velferdsetaten vurdere å slå sammen fylkeskontorene til regionale enheter, med mål om å flytte personellressurser ut til NAV-kontoret.
- NAV-kontorets omgivelser må bli mer koordinert. Fylkesmannens ansvar for faglig råd og veiledning flyttes til NAV fylke/region. Dette gir mer samlet, koordinert og konsistent rådgivning til NAV-kontoret og fylkesmannens tilsyns og klagerolle blir klarere.
- Ekspertgruppen støtter forslaget i Meld. St. 14 om å utrede nærmere om kommunenes ansvar når det gjelder tiltaksinnsats knyttet til brukergrupper som står langt unna arbeid og har få muligheter på arbeidsmarkedet bør utvides til å gjelde varig tilrettelagt arbeid/ varig tilrettelagt arbeid i ordinær bedrift (VTA/VTO).
- Det bør utarbeides et program for etterutdanning i samarbeid med universitets- og høyskolesektoren, blant annet med sikte på å styrke kompetansen på særlig krevende oppgaver, som for eksempel arbeidsevnevurderinger.
- Etablere et lederprogram for ledere i NAV-kontoret, for eksempel inspirert av lederutdanningen innenfor utdanning og helse, som kombinerer kompetanseutvikling i ledelse med relevant fagkunnskap.
- NAV bør bidra til mer forskning og evalueringer av tiltak og ulike prosjekter som iverksettes blant annet ved i større grad å gjennomføre endringer og utprøvinger i kontrollerte former, i samarbeid med forskningsmiljøer.
- Programforskningen på arbeids- og velferdsområdet i regi av Norges forskningsråd må bidra til mer forskning knyttet til samordnings- og samarbeidsutfordringene i skjæringspunktet mellom helsetjenester, Arbeids- og velferdsetaten og de arbeidsrettede tiltakene.
- NAV må utvikles som lærende organisasjon i samarbeid mellom stat og kommune. Det må utvikles informasjons- og læringssløyfer for formidling og implementering av kunnskap fra forsøks- og utviklingsarbeid, både mellom NAV-kontor, og mellom nivåer i NAV.
- Arbeids- og sosialdepartementet og NAV/kommunesektoren må i ulike pågående prosesser tydeliggjøre hvilken kompetanse NAV etterspør, med sikte på å påvirke innholdet i utdanningene som fører til ansettelse i NAV, slik at disse i større grad reflekterer kompetansebehovene i NAV.

Vurdering:

NAVs rolle i arbeidsmarkedet

NAV- kontorene må få en tettere kontakt med arbeidsgiver og i større grad kontakte arbeidsgiverne for å tilby tjenester knyttet til arbeid. NAV må utnytte møter med arbeidsgiver til relasjons- og kunnskapsbygging.

Vi opplever at NAV nå i større grad er utadrettet og i kontakt med arbeidsgivere, men at denne kontakten må benyttes mer systematisk til rekrutteringsbistand overfor arbeidsgivere. Vi støtter ekspertutvalgets forslag om etablering av nasjonal base for stillingsmarkedet. Dette bedrer muligheten for at NAV kan hjelpe alle som står utenfor jobb til å finne stillinger som passer dem.

Vi er her også positive til utvalgets forslag om at NAV i større grad kan levere arbeidsrettede tiltak i egen regi.

Arbeidslivssenteret må overføres til NAV-kontoret for å styrke NAVs samlede markedsarbeid ut mot arbeidsgivere og sikre bedre koordinerte og mer helhetlige tjenester til arbeidsgiver.

Arbeidslivssenteret (ALS) har flere oppgaver. En del av dem grenser tett opp til de oppgaver som ligger i NAV kontoret. Spesielt i oppfølging og rådgivning i vanskelige enkeltsaker er det tilfeller hvor vi «trør i hverandres bedd» og jobber dobbelt. Arbeidsgiver kan oppleve dette som frustrerende, da en ikke vet hvem en skal forholde seg til. I tillegg er det ikke nødvendig at det møter 2 personer fra NAV i enkeltsaker. ALS har en god kontaktflate mot arbeidsgivere. En har i den tiden ALS har eksistert ikke lyktes med å overføre denne markedskompetansen til NAV-kontorene på en god måte med den organisering vi har i dag.

Vi er positive til ekspertutvalgets forslag på dette punktet. Ved å legge ressurser og oppgaver rundt rådgivning og oppfølging av bedrifter inn under NAV kontorene vil vi få en helhetlig tjeneste fra NAV til arbeidsgivere. Arbeidsgivere vil oppleve at de som gir råd også er de som skal følge saken videre. Mange forsøk og prosjekter i NAV har vist at en måte å øke kvaliteten på oppfølgingsarbeidet på er å øke ressursene til de som følger opp. Ved å legge ALS under NAV kontorene blir ressursbruken mer effektiv da vi ikke møter 2 fra NAV.

NAV Arbeidslivssenter har hovedbase i fylket i Bodø. Det må vurderes hvordan videre organisering og lokalisering skal være, men ressursene må spres ut til hvert enkelt NAV-kontor.

Oppfølgingsarbeidet i NAV

Brukermedvirkningen og arbeidsperspektivet i arbeidsevnevurderingen må styrkes. Arbeidsevnevurderinger skal primært rettes mot muligheter og begrensninger for arbeid og ikke domineres av begrensninger av helseplager.

Vi støtter utvalgets vurdering om å styrke brukermedvirkning og arbeidsperspektivet i arbeidsevnevurderingen (AEV).

NAV må komme tidligere i kontakt med arbeidsgiver og sykmeldte der det er sannsynlig at den sykmeldte ikke vil kunne komme tilbake til arbeidsgivere igjen.

NAV er i endring på dette området. Vi har hatt en utvikling fra at NAV lokal ikke skulle inn i sykefraværssaken før tidligst ved dialogmøte 2, til vi nå gjennom økt fokus på aktivitetskravet har en betydelig mer aktiv rolle tidlig i sykefraværsløpet. Økt fokus på

aktivitetskravet senest ved 8 ukers sykmelding gir NAV mulighet til å komme tidligere inn i saken og dermed tidligere kartlegge mulighetene for at arbeidstaker skal komme tilbake i sin jobb. Vår opplevelse av denne fokusendringen er at det gir en kvalitativt bedre oppfølging av bruker, og gir god bistand til arbeidsgivere.

Konklusjon:

Gildeskål kommune ser positivt på en del av de forslag til tiltak/endringer som Ekspertutvalget foreslår i sin rapport, men er skeptisk til å sentralisere NAV-kontor slik at det ikke er kontor i alle kommuner. Mange av forslagene er imidlertid gode og vil gi NAV-kontoret bedre muligheter til å løse de mest sentrale oppgavene for en forsterket arbeidsretting, samtidig som at det må sikres riktig ytelse til de som trenger det.

Gildeskål kommune mener at mindre NAV-kontor må sikre en forsvarlig bemanning og tilgang til større fagmiljøer med god kompetanse på de forskjellige fagområder og samtidig settes i stand til å gi god veiledning og oppfølging av bruker der bruker er bosatt. NAV Gildeskål ser det vanskelig å gi en god oppfølging av den enkelte bruker dersom det ikke er et lokalt NAV-kontor i kommunen. Sentralisering av oppgavene er lite forenelig med tett oppfølging av bruker og gode dialogmøter med lege og arbeidsgiver, samt tettere arbeidsgiverkontakt i forhold til markedsarbeid.

Elektroniske løsninger gir etterhvert mulighet for å begrense åpningstiden i NAV-kontoret, men kan ikke erstatte veiledning og tett oppfølging av den enkelte bruker. I forbindelse med at det vurderes å overføre ansvaret for VTA (varig tilrettelagt arbeid) til kommunene, må dette forutsette øremerkede midler som gir skjermet virksomhet og kommunene forutsigbare og varige økonomiske rammer.